9

DISPUTATIO INAUGURALIS
DE
DIFFAMATIONE,
Ex
Celebri L. 5. C. de Ingen. & manumiſſ.
QUAM
ASSISTENTE DIVINO NVMINE
EX DECRETO ET AVTHORITATE
MAGNIFICI ET NOBILISSIMI JCTORVM
ORDINIS, IN ILLVSTRI ACADE-
MIA JULIA
SUB PRÆSIDIO
Nobiliſſimi, Ampliſſimi & Conſultiſſimi Viri
DN. HENRICI HAHNII ICti,
COD PROFESSORIS CELEBERRIMI, FACULTATIS
SVÆ SENIORIS, AC HODIE DECANI, DICA-
STERII VVOLFERBYTANI ASSES-
SORIS GRAVISSIMI
DN. PRÆCEPTORIS, PROMOTORIS, AC HOSPITIS
SVI ÆTATEM DEVENERANDI
PRO LICENTIA
SVMMOS IN VTROQVE IVRE HONORES,
PRIVILEGIA ET IMMVNITATES
ADIPISCENDI
PVBLICÆ DISQVISITIONI SVBIICIT
BERTOLDVS RICHARDT Vſſlen. VVeſtph.
IN IVLEO MAIORI
HORIS ANTE ET POMERIDIANIS
AD DIEM X. SEPTEMB.

HELMESTADII
Ex Officina Henningi Mülleri Acad. Typogr.
ANNO CIↃ IↃC LXIII.

20

Google

ILLUSTRISSIMO ET GENEROSISSIMO COMITI ET DOMINO,

DN. HERMANNO ADOLPHO
Comiti & Nobiliori Regenti Domino
in Lippe / &c.

Comiti ac Domino ſuo gratioſiſſimo

Suam hanc Inauguralem
diſputationem

humillimè & cum debitâ
animi ſubjectione

dedicat & offert

B. Richardt A.

IN NOMINE JESU.

THESIS I.

EXpoſiturus loco habendæ Inauguralis diſputationis, materiam Diffamationum, eoque nomine celebrem aliquam legem, operæ pretium facere videbor, ſi prius Scholaſticam explicationem, quæ circa nudam L. intelligentiam verſari ſolet, exhibeam, & deinde forenſem interpretationem, quâ jura legesque in Scholis cognitæ, in forum & judicium producuntur, aggrediar, verumque uſum ſubjiciam.

II.

Selecta autem mihi hoc nomine eſt lex Diocletiani & Maximiani Auguſtorum, quinta, Creſcentii inſcripta, ſub Titulo Cod. De ingenuis & Manumiſſis, cujus verba ſunt. *Diffamari ſtatum ingenuorum, ſeu errore, ſeu malignitate quorundam, periniquum eſt: præſertim cum affirmes, diu Præſidem unum atque alterum interpellatum à te, vocitaſſe diverſam partem, ut contradictionem faceret, ſi defenſionibus ſuis confideret, unde conſtat meritò Rectorem Provinciæ commotum allegationibus tuis, ſententiam dediſſe, ne de cætero inquietudinem ſuſtineres. Si igitur adhuc diverſa pars perſeverat in eâdem obſtinatione, aditus Præſes Provinciæ ab injuria temperari præcipiet. Dat. Prid. Non.*

III.

Hujus legis intelligentia, præcipuè in eo occupatur,

tur, ut ſciatur (1) quid velit. (2) cur velit. (3) quæ ejus ſit vis & effectus. (4) quomodo repugnantes LL. conciͣlientur.

IV.

Quid velit, colligendum erit ex ſubjecto & prædicato, ac utriusque connexione. Nomine ſubjecti veniunt, perſonæ, res, earumque circumſtantiæ.

V.

Perſonæ hic ſunt (1) Creſcens diffamatus (2) diffamator (cujus nomen omiſſum) & (3) Præſes & Rector Provinciæ.

VI.

Rerum nomine ſequentia conſideranda veniunt. (1) diffamatio ſtatus ingenui Creſcentis. (2) interpellatio diffamati apud Præſidem, ceu ſuum magiſtratum (3) vocitatio diffamantis adcontradicendum & defendẽdum (4) Cognitio allegationum. (5) ſententia ſilentii impoſiti (6) Obſtinatio & injuria diffamantis.

VII.

Circumſtantiæ imprimis duplices occurrunt, quoad perſonas (1) quod Creſcens fuerit ingenuus & in poſſeſſione ingenuitatis conſtitutus. *arg. l. 14. vers ſin verò. de probat. l. f. ſi ingen.* quæ onus probandi in adverſariũ trans fert, *l. 15. Eod.* vid. Pacium. Corvin. *h. t.* & Gothofred *ad d. l. 14.* (2) quod diffamator eum pro liberto habuerit, & inquietaverit *arg. d. verſ. Sin verò.* Quoad res verò, quod diffamatio vel errore vel malignitate facta fuerit.

IIX.

Diffamare autem in malam partem acceptum hic eſt, ſtatum ingenui ignominiâ ſpargere, *h. l. princ.* Unde *Diffamator & Diffamatus.* Sive enim quis talis eſſet nativitate *pr. Inſt. de Ingenuis*, ſive beneficio Imperatoris. *l. 2.*

& 3.

& 3. ff. de natalib. reſtit. aut ſententiâ judicis *l. 25. de ſtatu homin*: ab alio non fuit inquietandus; & pro ſervo habendus.

IX.

Neque *error* excuſabit, utpote non invincibilis, quod non liceat alicui nomen alterius traducere, antequam is convictus fuerit, *arg. l. 10. C. de injur: l. 31. C. de liber. cauſ.* Is ſiquidem qui famam in alterius ſtatus aut exiſtimationis damnum, ac futurum detrimentum, ſine legitima cauſa ſpargere non veretur, ſcit, (vel dictante cõſcientia ac naturali ratione) injuſtè contraque naturalem æquitatem ac honeſtatem, quæ hominem homini quovis modo inſidiari nefas eſſe edocet, *l. 3. de juſt. & jure*, ſe agere: Ideoque ratione erroris, qui in præjudicium ac detrimentum alterius vergit, minimè excuſandus venit. *Malignitas* verò, cujus præter noſtram L. etiam *l. 22. §. 2. C. de jur. delib. l. 12. pr. C. de acquir. & ret. poſſeſſ. l. 16. C. de fideic. libert. l. 1. §. 11. C. de Latin. libert. toll. l. 3. C. per quas perſ. nob. acquir.* meminit, dolus eſt, qui alteri damno eſſe non debet. *d. l. 12. C. de acquir. poſſeſſ. l. 12. de dolo mal. l. 31. de recept. arbitr.*

X.

Præſes, qui & *Rector Provinciæ* hîc appellatur, erat ceu vicarius à Cæſare in provinciam miſſus, magiſtratus ordinarius, cujus officium erat curare, ut pacata ſit, & quieta provincia, & ab hominibus malis repurgetur *l. 13. pr. de offic. Præſ.* Item ne quis iniquum lucrum aut damnum ſentiat *l. 6. pr. Eod.* ab injuriis defendere *l. 6. §. 2. Eod. junct. l. 1. de rb. omne enim quod non jure fit, de injur: & famoſ. lib.* omnibus, munus juſtitiæ ac officium ſuum judiciarium implorantibus, præſtare, *arg. l. 3. 4. 7. 12. 13. & 19. de offic. Præſid.*

XI.

Interpellatio hîc eſt Creſcentis, & provocationem ad Præſidem, ſive invocationem (implorationem) ejus officii hîc denotat. Calv. *in Lexic. verbo. interpellatio*, quod judex regulariter officium ſuum non impertiat, niſi imploratus. *l. 4. §. 8. de damn. infect. arg. l. 68. verb. petat. de judiciis.* Per *alterum* ſucceſſor Præſidis â plerisque intelligitur, Gloſſam hîc ſecutis. Bartolus autèm & Blarer. *in ſummar: h. l. num. 11.* cenſet, & alium alterius Provinciæ rectorem intelligi poſſe, ſiquis in pluribus locis diffamare perrexerit, quod delinquentem ubicunque reperitur, convenire, ſicque & diffamato ejus loci judicis officium implorare licuerit *l. 1. C. ubi de crimini. agi oport. l. 1. C. ubi Senat. vel clariſſ.* Sed hoc non plàcet (1) quia diffamatus hîc extra ordinem ſuum Præſidem imploravit, E. non alium alterius Provinciæ vel imploravit, vel implorare potuit (2) alioquin diffamatus implorando ſequeretur judicem diffamatoris, contra mentem Impp. hâc lege (3) Idem ſic nullâ diffamatoriâ actione indigeret (4) Quædam Diffamatio non eſt delictum, propter quam itaque diffamator nec in loco delicti conveniendus.

XII.

Vocitatio, vocationem in jus, ſive citationem Præſidis iteratam ſignificat, *t. t. de in jus vocand. arg. l. 6. C. de Vſur. pupill.* Opus eà erat ut *diffamans* ad interpellationem â Creſcente apud Præſidem factam *contradictionem faceret, ſi defenſionibus ſuis confideret.* Nam diffamando ad judicem prior provocaverat, adeoque ſe actorem fore promiſerat. Hoc ergo facto demum Creſcens, ſubire judicium paratus, ſtimulatus & inductus fuerat, urgere â Præſide, ut contradictiones faceret, ac defenderet diffama-

f[illegible]ator, ad quas ſe obtulerat, aut ſilentii [illegible]mp[illegible]onem patiatur. Contradicit aut[e]m, ſi contra ſtatu[m] [illegible] ejus poſſeſſione Creſcens conſtitutus dicit, ut [illegible] in judicio Actionis, *l. fin. ſi quae D[illegible] C. de Edict. Divi [illegible] toll. d. l. 18. de probat. l. 14. Eod.* In ſpecie illa contradictio facienda, erat actio præjudicialis, quam proponere diffamator coram judice (licet non ſuo) apud præſidem debebat, & probare Creſcentem eſſe ſuum libertum (adeoque non ingenuum) aut ab inquietudine deſiſtere. *d. l. 14. verſ. ſin vero. de probat. l. 16. Eod.*

XIII.

Defendit quoq; diffamator licet agendo, quatenus jus ſuũ in judicium deducit, *l. 8 C. de teſtib. [illegible] h. l.* firmatq; replicando. Nam replicatio actoris eſt firmamentum, (confirmatio, juxta Rhetores) eademq; JCtis vocatur, teſte Fa-*l.3.*bio [illegible] exceptio atq; defenſio contra rei exceptionem; ſive defenſionem *l. 2. §. 1. l. 22. §. 1. de except.* Neque tamen Accurſii interpretationem, qui per defenſiones, diffamantis jura intelligit hic excludendam cenſemus. Non ergo *Defenſiones* hic de diffamato intelligi poſſunt qui agere debeat. Interpellando enim is jam imploraverat Præſidis officium, curaveratq; fieri citationem; Sed de diffamatore hoc capiendum, á quo ad factam diffamati interpellationem, jura quibus confidebat, erant proferenda. Per *allegationes* in genere intelliguntur conflictus judiciales, actio ſive libellus actoris, exceptio rei, replicatio, duplicatio, & ſic deinceps. *l. 36. de minorib. l. 62. pr. de ritu nupt: l. 1. C. ſi. Tut. vel curat. falſ. allegat. pr. §. 1. & 2. I. de Except. l. 2. §. 1. & ſeq. ff. Eod.* In ſpecie autem nomine *allegationum* in hac L. veniunt illæ, quas proponit diffamatus corã præſide (ut ſuo magiſtratu) in judicio diffamationis (1) Oſtenſio factæ diffamationis contra ſtatũ Creſcentis (2)

ac-

a con$f$atio contumaciæ diffamantis legitimè citati, ſed non comparentis. Neque enim diffamatoris hic allegationes ullæ fuerunt, quod per contumaciam abfuerit, neque ille contradictiones, vel defenſiones (quæ alioquin ejus quoque allegationes dici potuiſſent) protulerit Diffamati itaque allegationibus cognitis, motus Rector Provinciæ, ſententiam dixit pro Creſcente perpetui ſilentij: hoc enim ſignificatur verbis, *ne de cætero inquietudinem ſuſtineres*, ex ulteriori ſc diffamatione. Denique *Obſtinatione* h. e. perſeverante contumaciâ, major quoque Creſcenti Injuria facta eſt, hoc eſt, nocitum ipſi magis nullo jure *l. 1. de injur: pr Inſt. Eod.* ideoque gravius judicium contra obſtinatum meritò decernitur.

XIV.

Cæterùm *verſiculo ne de cætero h.* continetur formula ſingularis ſententiæ, quæ hac in ſpecie adverſus diffamatorem contumacem reddenda. Nec mutat, quod verba illa non ad perſonam diffamantis directa ſint, cui inhibitio facienda fuiſſet, ne impoſterum inquietaret ingenuum. Nam perinde eſt, ac ſi in illum concepta fuiſſent, ſi enim diffamatus non debet ſuſtinere inquietudinem, diffamanti debere impoſitum eſſe ſilentium, neceſſe eſt. Valde ergo contorta illorum explicatio eſt, qui *vers. ne de cætero*, non formulam ſententiæ diffamationis, ſed vim & effectum ſententiæ actionis principalis exprimunt, quod faciat rerum judicatarum autoritas, ut is pro cujus ingenuitate pronunciatum eſt, poſtea citra injuriam manifeſtam inquietari non poſſit. Ultra id enim quod in judicium deductum eſt, excedere poteſtas judicis non poteſt. *l. 18. ibique Dd de Comm. divid.* Obtinent verò prædicta, ſi diffamator non compareat, ſi autem adveniat & libellum proponat, litis conteſtatione opus

eſt,

eſt, ut aliàs jure communi obtinet, & porrò ordinariè proceditur. Salicet. *h. L. num. 3.*

XV.

Tantùm de ſubjecto *noſtræ L.* Prædicatum innuitur verbis; *Perinquum eſt diffamari ſtatum ingenuorum.* Indeque inſimul apparet, in quo Statu lex exiſtat. Diffamationem enim factã & oſtenſam eſſe ſupponitur. Quæ etiã res illa ſit, indubium eſt. Quæritur ſaltim, qualis ſit, an juſta, vel injuſta, licita vel illicita? Perinde enim eſt, ac ſi interroges, quãdo quis Creſcentis ſtatum diffamavit, & in probatione defecit, ſcil. vel quod noluerit, per contumaciam, ut in caſu *hujus L.* vel non potuerit, an Creſcens impoſito diffamatori perpetuo ſilentio ſit abſolvendus? & reſpondeas eſſe abſolvendum: quod utique Status eſt Iuredicialis.

XVI.

Atque hæc ſubſtantiam Legis concernere indubium eſt, & ex eo perſpicuum, quod ſi ex duobus iſtis, ſubjecto ſcil: & prædicato, prædicto modo reſolutis, iterum connexio fiat, vera legis ſententia denuò reſultet. Nimirum *is cujus ſtatus diffamatur, poteſt apud Magiſtratum ea de re conqueri, ſiq; diffamatione oſtenſâ, diffamantis citati quidem, ſed non comparentis, contumaciam accuſaverit, impoſito reo ſilentio perpetuo eſt abſolvendus.* Ita ſcitè Hubertus Giphanius *hîc.* Brevius *ibid.* Salicetus. *Contra diffamantem aliquem de Servitute, poteſt judex ad inſtantiam diffamati, tempus illi præfigere, intra quod debeat agere, aliàs ultra tempus non audietur.* Rectè quoque Bartolus. *Diffamanti alienum ſtatum terminus aſſignatur, ad proponendum & probandum de jure ſuo; quo non probante, imponitur ei ſilentium, ne ulterius infamet, vel inquietet: quod ſi non paret ſententiæ, inſuper mulctâ afficitur.*

XVII.

Porrò cur Lex ita velit, ex Statu ejus dependet, qui prin-

cipiis

cipiis juſtitiæ & injuſtitiæ innititur. Cum ergo per Diffamationẽ ingenitatis alterius ſtatui detrahatur, *l. fin. ſi ingen. eſſ. dic.* nulli dubitamus, quin Diffamatio juſtitiæ Comutativæ contraria exiſtat. Peccatur enim in illam tunc, quando bonis alterius nocetur, ſive injuria fit: quæ triplicia, corporis, fortunæ, & animi, Ariſtol. *7. Polit. 1. & 1. Eth. 8.* Et injuriæ circa bona fortunæ, vel ad divitias ſpectant, vel ad famam vel ad honores. Hæ hujus ſunt loci, *h. l. & l. ſi contendat. 28. de fidejuſſorib.*

XIIX.

Indeque fluunt *hujus L.* decidendi rationes. Prima & principalis eſt, quæ in textu memoratur, Periniquitas, i. e. magna iniquitas diffamantis Creſcentis ſtatum, quia contra præceptum juſtitiæ eſt, alterum lædere, *§. 2. Inſt. de I. & I. l. 16. verb. periniquum eſt C. de reſcind. vendit.* Secunda ratio principio civili innititur, quod Magiſtratus, ſi ex legitima cauſa alicui præſcripſerit certum tempus, intra quod agat, ſi non agatur, judicium poſſit præcludere, & audientiam denegare, *l. ſi eo. 6. C. de remiſſ. pignor. l. fin. C. de uſur. pupil. l. 2. §. 3. de curat. bonor. dan. l. 26. §. 4. Ex quib. cauſ. maj. l. 7. pr. de op. legat. l. 21. C. ad L. jul. majeſt. l. 4. de reb. auth. jud. poſſid. l. 1. & 3. de Carbon. Edict. junct. l. unic. ſi quis jus dic: non obtemp.* Tertia eſt, quod Creſcens diffamatus in quaſi poſſeſſione ſui ſtatus turbetur, quatenus non admittebatur ad ea, ad quæ ingenui admitti ſolebant, Cæſ. Contard. *h. c. 1. num. 12. in fin.* Quemlibet verò in ſuo jure defendi, & turbantem percelli, non modô juſtum eſt, ſed & maximè ad obtinendam in Rep. tranquillitatem conducit, ſecundum ſcita Politicorum. Inde eſt, quod ſummè utile ſit remedium *noſtra L.* quia diffamatũ onere probãdi juvat, & diffamantẽ, ut diffamationẽ legitimè

pro-

probet, coercet, ſub perpetui ſilentij comminatione. vid. H. Schuiff. 2 *Conſ. 34. junct.* Math. VVeſenb. *2. Conſ. 96.*

XIX.

Sed dubitandi occaſionem præbent ſequentia. Abſurdum eſt, quod diffamatus, contra communia juris principia, agere invitus teneatur. *l. unic C. ut nemo invitus agere. l. 20. C. de pignorib.* Maximè cum fortè nondum paratas habeat iuris ſui probationes, ac proinde potius æquum ſit proſpici actori, ne metuendam habeat jacturam bonæ actionis, aut judicem ſuſpectum habeat ex occultis cauſis vel dubiis, quas probare nondum poſſit. Iniquum & inhumanum exiſtit, trahi lubricum linguæ ad pœnam *l. 7. §. 3. ad L. Iul. majeſt:* Præſtatio ſervilis miniſterii non officit ingenuitati. *l. 2. & 6. C. h. t. l. 39. C. de liber. cauſa §. ult. de Ingen.* Lite non conteſtatâ nulla ferri poteſt ſententia, *c. 1. de Lit. Conteſt.* Atqui hîc nulla lis eſt conteſtata, & tamen ſententia lata fuit. Pœna hujuſmodi perpetui ſilentij videtur incongrua, cum adverſus contumaces â jure alia ſint remedia prodita, videlicet mulcta, immiſſio in poſſeſ: bonorum, & alia: *l. pen. de bon. auth. jud. poſſid. l. 1. ſi quis jus dicent.* Judex imponendo perpetuum ſilentium videtur denegare audientiam; denegare verò audientiam eſt denegare juſtitiam *l. 19. de offic. Praeſ.* Titius ex ignorantia ſparſiſſe videtur, Creſcentem eſſe ſuum libertum: ignorantia verò ſolet excuſare delictum. Fruſtra foret inductum remedium examinis teſtium ad perpetuam rei memoriam, contra *cap. ſignificavit 41. X. de Teſtib. & c. quoniam 5. X. ut lit. non conteſt.* Abſurdum ſit dari actionem ubi nihil interſit. *l. 14. de Condict. furtiv. l. 11. de pact.* Neque is qui agit poteſt videri contradicere, ſed potius is, qui actionem excipit: & ſic deinceps.

XX.

Denique ex *hac L.* noſtra hæc licet colligere, in quibus ejus vis & poteſtas exiſtit. (1) eſſe iniquum ſtatum ingenui diffamare (2) diffamatum poſſe implorare judicem, ut citet diffamantem ad proponendum ſua jura, ſi de iis confiderit (3) Coram ſucceſſore eadem eſſe ventilanda, quæ coram prædeceſſore. *l. mortuo. 60. de judic: ubi Dd.* (4) Actore non probante reum eſſe abſolvendum *l. 4. C. de Edend.* (5) Iudicem moveri deberi causà rei, ſi illa ſit juſtior (6) Eundem poſſe denegare audientiam certo termino ad agendum aſſignato (7) Ei qui ſententiá condemnatur, ne alterum porrò inquietudine officiat, ſilentium imponi, quia qui non moleſtare tenetur, abſtinere & ſilere tenetur *arg. l. 2. C. de Carb. Edict. l. 3. C. de fideicom. l. 2. C. de præſcript.* Contumax namque cauſam amittit, ita ut eandem denuo proponere non poſſit, ſed ſilere cogatur *l. 53. pr. de re judic. l. 1. §. fin. C. de adſert. toll.* Vndè non placet, quod Dn. Brunnemanno *h. l.* citatus Anthonius Mathæi, verba, *ne de cætero inquietudinem ſuſtineres*, cenſet præcisè de pronunciatione ingenuitatis eſſe intelligenda, adeoque putat ſilentii impoſitionem, præter *hanc L.* ab Interpp. inductam fuiſſe, quod & ſupra improbavimus *th. 14.* Cuicunque enim in ſententia præſcriptum eſt, ne alter litigantium ab altero inquietudinem ſuſtineat, ei ſilentium per ſententiam impoſitũ. Atqui juxta *hanc L.* illi, qui aliquẽ de ſtatu ingenuorũ diffamavit, in ſententia hoc præſcriptum eſt E. ei ſilentium impoſitum eſt; nam voce facta fuerat diffamatio. Deinde hîc non de ingenuitate pronunciatur, ſeu iudicio liberali, vel actione præjudiciali, verùm de ingenuitatis diffamatione ſentẽtia lata eſt, quæ longe diverſa ſunt. jung. Thes. 13.

XXI.

Poſtquam hactenus dictum, quid lex noſtra velit, cur velit, & quæ ejus quod vult, ſit vis & effectus, ratio ordinis poſtularet, ſubjicere, quomodo LL. aliæ, & rationes adductæ *noſtræ Legi* contrariantes, fuerint conciliandæ. Verùm etſi contradicendi cauſæ aliquam multæ hoc nomine allatæ ſint ſupra Thes. *xIx*, tamen animus eſt, reſponſiones noſtras differre ad placidum diſcurſum, nobiſcum inſtituendum.

XXII.

Et hæc ſunto, quæ ad ſubſtantiam L. Diffamari pertinent. Adhærere autem iſti ſolent legum virtutes, in jubendo, vetando, permittendo occupatæ *l. 7. de LL.* nec non formæ legum: ex quibus alia eſt directa, quæ directo jubet, vetat, permittit: alia indirecta, quando talia fiunt per circuitum. Eſtque alia judicialis, ut cum in lege actio, exceptio, replicatio &c. conceditur: alia quæ fit per Magiſtratum, ut cum conceditur reſtitutio in integrum, officium judicis: alia quæ fit per fictionem. *Noſtram L.* eſſe ex permittentibus, & quidem indirectis, non dubitamus. Nam imploratio officii judicis à Creſcente facta penes Præſidem, contra Diffamatorem, non modò probatur Imperatoribus: Sed & iidem volunt Præſidem porrò implorari poſſe, eumque debere præcipere ſub graviori pœna, ut Diffamator obſtinax ab ulteriori Diffamatione abſtineat. Utrum verò hæc actio Cæſaribus approbata, condictio ex *hac L.* ſive, ut alii volunt, imploratio officii judicis dicatur, ſorte perinde eſt, vide tamen infra theſin xxxII.

XXIII.

Ad naturam legis pergamus, quo ſpectant Origo,

 par-

partes, & effectus. Promanare autem *hanc L.* ex præceptis divinis (quamvis ea incognita fuerunt cjus Autoribus) naturalibus, & gentium, non dubitamus: Et recta enim ratio dictat, neminem eſſe lædendum, & Decalogus hoc imperat; unde optime Ioh. Oldendorp. *Comment. ad hanc L.* dicit, Diffamatorem peccare in v. VII. & IIX. præceptum. Et detractores non tantùm dicuntur fures, raptoresque honoris alicujus, ſed longè deteriores furibus illis, qui ſubſtantias aliorum, prædiaque diripiunt, *c. ex merito 13. c. deteriores. 15. c. 6. quæſt. 1.* vid. Græv. ad Gail: *conclus. 65. num. 6. lib. 1.* Eoque pertinet, quod naturali ratione duo ſunt modi, quibus honor famaque defendi poteſt, Apologia & Actio, ut eleganter deductum in Vindiciis D. Helvici Dieterici, Medici, contra Otthonem Tackium: & patet ex Reſponſis Ampliſſ. Iurid. Facult. in hac Jlluſt. IVLIA, & Colonienſi, atque Ingolſtadienſi ex *h. L.* proditis *pag. 61. & ſeqq.* Approbatum ergo potius, quam noviter inductum eſt hoc remedium per Impp. Dioclet: & Maximianum. Qui licet Chriſtianorum diri perſecutores habeantur, tamen naturali ratione ducti, ut plurimas alias, ita & hanc celebrem Conſtitutionem tulerunt. Cui nec officit, quod die & Conſule careat; quia nihilominus vim Conſtitutionis habet, ex Juſtiniani authoritate, *Conſtit. de Juſtinian. Cod: confirmand. §. 3.* Ideoque â prædictis Cæſaribus, ut primariis Legislatoribus, ex illo tempore, quo imperio præfuêre, *hac L.* ex Seculi III. anno octuageſimo quarto, uſque ad annum nonageſimum primum, ſine dubio lata eſt, & publicata. Poſtea verò ex Iuriſdictione Magiſtratuum & interpretatione Ictorum, quin & Conſtitutionibus Impp. Germanicorum, qui *hanc L.* latius extenderunt, plurimum ei roboris & autoritatis acceſſit.

XXIV.

XXIV.

Partes huic textui, qui in Codice eſſe ſolent, Proœmium, Deciſio, & Sanctio, non faciam; quod Reſcripti potius, quàm Conſtitutionis nomen mereatur, ad Creſcentis (hominis ſine dubio privati) querelam prolatum. Si tamen res dicenda erit, ad Deciſionem proximè accedit.

XXV.

Legum omnium effectus eſt, quod ſtatuant, tollant, (abrogent, derogent) vel mutent, transferendo ſcil. aut adjiciendo. Noſtram eſſe ex ſtatuentibus, indubium eſt. Conſtituit enim, per iniquum eſſe alicujus ſtatum diffamari, & remedium hoc nomine optimum approbat & permittit.

XXVI.

Denique ſi accidentia Legis ſpectemus, *hanc noſtram* eſſe non mutam, ſed loquentem, & mixtam, quatenus ad judicium revocatur, nemo dubitare poteſt. Expreſſa quoque eſt, & ſcripta, vim habens generalis Conſtitutionis, *d. conſt. de Iuſt. Cod. confirm. §. 4.* Vt autem non dixerim illam proficiſci, neque ex ordinariis, neque ex ſingularibus juſti & injuſti principiis, ita tamen non pauca hîc occurrere, quæ in certam & ordinariam juris rationem non cadunt, indubium eſt, ſi diffamationis ſcil. judicium attendas; unde remedium extraordinariam rectè dicitur Contardo *ad h. L. c. 4. num. 98.* multisque aliis, minus rectè contradicente Georgio Mundio, *h. t. 5. §. 2. num. 118.* Nam contra communes iuris regulas eſt, quod Diffamatus ad ſuum iudicem trahere Diffamatorem hic potuerit, quodque ipſe à judice tali, cui parere alioquin non erat obligatus, hoc nominè ſit citatus, eique hoc injunctū & ſilentium impoſitum fuerit. Alia tamen quoque hic ſubeſſe, quæ ordi-

ordinariâ ratione conſtant, inficiari nemo poteſt, maximè quod judicium principalis actionis concernit.

XXVII.

Hactenus de Scholaſtica h. L. reſolutione. Nunc eam in forum & judicium, tanquam in pulverem & ſolem producam. Exercitium verò illius forenſe in duobus præcipuè perſpicuum eſt. (1) In quæſtione, quid nimirum in caſu propoſito ſit juris. (2) in Cautionalibus.

XXIIX.

Ad Quæſtionem opus eſt, tum Inventione, tum Dijudicatione. Inventionis duplex officium eſt. (1) ut ſciatur quid ſit in quæſtione, (2) ut qualitas intellectæ quæſtionis videatur. Prius dependet ex actibus judicialibus inter litigantes exercitis, putâ, partim ex intentione actoris, partim ex defenſione rei, & utriusque facta repetitione, donec in cauſa concludatur ad Deciſionem, unde demum Quæſtio promanat.

XXIX.

Actus iſti judiciales h. L. hi fuerunt. Cum Creſcens eſſet ingenuus, v. c. nativitate, inque ejus poſſeſſione conſtitutus; quod ad munia hominum ingenuorum admitteretur, Cajus diffamavit ejus ſtatum, dicens, & propalans in diverſis locis, eum eſſe ſuum libertum. Creſcens imploravit officium judicis ſui competentis, Præſidis ſcil. unius & alterius, & recenſitâ judici diffamatione, petiit citari Cajum, ut contradicendo proponeret ſuam actionem in hoc Diffamati judicio, ſi juribus ſuis confideret, alioquin ipſi perpetuum ſilentium fore imponendum: Cajus autem publicè privatim vè citatus, non comparuit. Creſcens ergo fide factâ de intimata parti adverſæ citatione,

one ejus contumaciam accuſavit, petiitque ut denuò ad prædictum finem citaretur. Judex ſecunda vice eum citavit. Sed citatus iterum emanſit, adeoque nihil contra Creſcentis ſtatũ propoſuit. Cum ergo nec litis cõteſtationi hic locus eſſe queat, per contumaciam Diffamantis, Creſcens diffamationem ſuo judici probavit, iterumq; accuſatã Caji contumacia, ipſi perpetuum ſilentium imponi contendit, & in cauſa concludit. Quæſitum hinc fuit, An Cajo perpetuum ſilentium imponendum fuerit? Inſimul autem hinc inventæ quæſtionis qualitas, hoc eſt, Status qui ſit, facilè apparet, nimirum Juredicialis, ut ſupra dictum, Theſi xv.

XXX.

Et hinc ergo ad Dijudicationem rectè deventum fuit, ſcil. quod Creſcens à diffamatione Caji, quâ gravatus erat, fuerit abſolvendus, huicque perpetuum ſilentium impoſitum eſſe debeat. Fit autem dijudicatio per ſententiam. Quæ rectè hic laudatur, verbis. *Vnde conſtat merito Rectorem Provinciæ commotum allegationibus tuis, ſententiam dediſſe, ut de cætero inquietudinem ſuſtineres, h. e. non moleſtareris.* Adeoque à Cæſaribus Auguſtis Proceſſus diffamationis jam ante coram Præſidibus ventilatus, abſolutusque, Imperatoriâ conſtitutione approbatur. Nam rationes juſtæ, quare ſic pronunciatur, ſunt, (1) Iniquitas diffamationis (2) Ejuſdem probatio. (3) diffamatoris contumacia. Hæc enim omnia naturalibus & poſitivis legibus convenire, nemo facilè dubitat.

XXXI.

Verùm Cajus diffamare non deſiit. Hâc ratione ergò aditi Cæſares Diocletianus & Maximianus, & conſulti à Creſcente fuerunt, ſuper eo, ſi conquereretur de hoc coram Præſide, an Cajus adhuc durius fuerit co-

ercendus? Ipſique reſponderunt Impp. *Præſes ab injuria temperari, h. e. deſiſtere præcipiet.* Hæcque Quæſtio ejusdem eſt Status Iuredicialis. Perinde enim eſt, ac ſi præſcripſiſſent Cæſares; perſeverans in obſtinatione (contumaciâ) Cajus majorem injuriam facit, ſcil. propter reiterationem, ideoque etiam ſeverius eſt coercendus. Quod ſi itaque Præſes, etiam ſuper hoc puncto ſententiam feret, non minus juſta erit, & defendi poterit ex principiis dicti Iuredicialis Status iſta pronunciatio. Idq; per *l. pen. de bon. auth. iud. poſſid. l. 1. ſi quis jus dicent.* &c. Denique Cautionalia h. l. ſunt formulæ implorationis officii iudicis, citationis, accuſationis contumaciæ, probandi diffamationem, ſententiæ perpetui ſilentii, & ſic deinceps.

XXXII.

Etſi verò hunc verum eſſe *noſtræ L.* intellectum, nulli dubitemus, aliam tamen poſtea à Chriſtianis Impp. & ICtis inductam eſſe interpretationem, incertum non eſt. Recentiores enim hanc *Legi noſtræ* ſententiam aſſignarunt. *Cuius fama aliquatenus eſt læſa ab aliquo, is poteſt hunc cogere, condictione ex hac lege, ut litem moveat, & cauſam ſuſcipiat, de jure quod prætendit adverſus diffamatum, & ne ille porrò inquietudinem ſuſtineat, diffamanti ſilentium imponendum eſt.* Exempla ſunt, ſi Titus ſpargat, ſe poſſe Cajum accuſare furti, ſe ſcire aliquid de ejus homicidio, adulterio &c. Cajum non eſſe prædii hujus vel illius juſtum poſſeſſorem: Eum domum hanc vel illam injuſtè emiſſe, v. c. metu illato emptori: Eum ſibi fidem de matrimonio dediſſe, ſecum concubuiſſe: Eſſe ſuum debitorem: Hæreditatem aut certam ejus partem ad ſe pertinere, quam tamen ille poſſideat: Cajum ſe gerere pro nobili, patricio, cum ſit plebeius: Illi, qui prætendit ſe creditorem, eſſe ſolutum

lutum, vel actioni ejus præſcriptum. Aliquem eſſe authorem famoſi libelli, & ejuſmodi alia.

XXXIII.

Etſi in rationem inquiras, dicendum cenſeo, quod licet cauſæ decidendi in *noſtra Lege* ſint directæ ad ſtatum, tamen ratio generalis ſubſit, nimirum, quod æquè periniquũ exiſtat, nocere alterius honori vel famæ in aliis. Quin enim pars bonæ exiſtimationis ſit, non eſſe homicidam, nec adulterum, nec alterius rei injuſtum poſſeſſorem, non libertinum ſed ingenuum eſſe, nemo niſi Suffenus dubitaverit; unde eſt, quod cauſa Status criminali æquiparetur. Angel. *rubr. inſt. de Except. num. 25.* Math. de Afflict. *deciſ. 350.* Rectè proinde generales iſtæ decidendi rationes à Juris noſtri Interpp. aliis, & ſtatuum ſpeciebus, & cauſis aliis fuerũt accomodatæ. vid. Ant. Perez. *h. t. n. 10.* Ern. Cothman *2. reſp. 83. n. 12. & ſeqq.* Quin imò ſi diceres, uſum hodiernum practicum *L. noſtra* nimiùm quantum â jure ſcripto Civili recedere; ſcias, longam iſtam conſuetudinem per annos plurimos ubique obſervatam, jus non ſcriptum effeciſſe: Incertum enim non eſt, per communes Dd. ſententias hodiernum conſuetudinem, ſtylumque curiæ induci, *arg. §. 9. de I. N. G. & C. l. 32. l. 34. de LL.* Dn. Brunneman *ad Cod. h. t.* Ut fruſtra ſint, qui contra hæc in foro receptiſſima, inſignemque utilitatem habentia, diſputant, maxime, quod Conſtitutionibus Imperii hæc interpretatio recepta ſit, ac propterea pr[illegible] in hodiernam *d. L. noſtra*, maximâ ex parte juri ſcripto publico inniti, haud vereamur ſtatuere. vid Ord. Cam. *p. 2. Tit. 23.* Receſſ. Imp. *de Anno. 1654. §. 83.*

XXXIV.

Quæ autem ſit forma hujus interpretationis latè pro-

 ponit,

ponit imprimis Blarerus *ad h. l. c. 6. & 7.* Nos breviter hoc expoſituri dicimus, vocabulum *Diffamare* bifariam accipi à ICtis (1) ſtrictè & propriè, pro honoris ſeu famæ diffamatione, (2) latè, pro quâlibet moleſtiâ, ſeu diffamatione quâ alicui negotium fit, vel fieri timetur. Blar. *in arg. l. h. num. 4. & 8.* Weſenb. *conſil. 96. n. 22.* Græv. ad Gail. *lib. 1. concluſ. 9. num. 22.* Deſcribitur autē hoc ſenſu delictum privatū, extraordinariū, quo alicujus ſtatus, fama, exiſtimatio, aut bona & res læduntur, aut detrimentum & jacturam capiunt. Georg. Mund. *de Diffamat. cap. 1. num. 38. vid. Deut. c. 22. 14. & ſeqq. Exod. c. 23. 1. 1. Sam. c. 24. 10. Levit. c. 19. 16. Proverb. c. 11. 13. 1. Corinth. c. 4. 12. 13.* Seu quo jus alterius dubium & incertum redditur, falſâ alterius aſſeveratione. Blarer. *ad h. l. c. 5. num. 55. & ſeqq. c. 7. n. 1. c. 10. n. 14. 15. c. 1. n. 9. c. ult. num. 6.* Rectius dici poteſt factum injurioſum, vel injuriis aſſimile, quo alterius famæ, aliisve bonis nocetur, vel noceri timetur. *arg. l. 25. §. 1. de O. & A. junct. l. 19. d. V. S. l. 2. §. 1. de curat. bon. dand. junct. l. f. ſi ingen. eſſ. dicat. l. 14. §. ſin verò. de prob. l. 18. eod.*

XXXV.

Fit diffamatio vel in judicio, vel extra illud: coram pluribus vel paucis: *arg. dd. ll.* dolo vel errore, *h. l.* Ioach. Mynſing, *3. Obſervat. 81. num. 3.* Blarer *hic c. 1. num. 2. 3. 4.* Actio autem inde deſcendens, an condictio ex Lege, an verò imploratio judicis officii nominanda ſit, de eo inter Dd. non convenit. Quidam Remedium *L. noſtræ* potius implorationem officii judicis, quam Condict. ex L. eſſe, aſſerunt, maximè cum verba L. ad judicem dirigantur, tunc enim non dari Condictionem, ſed judicis officium tantùm implorari, docet poſt Bartol. Arnoldus ab Haerſolt. *in doctiſſimis ſuis adverſar. action: Tit. de Cond. ex lege;* tum quod experientia teſtetur, implorari hodie ſo-

lum

lumodò judicis officium, ut diffamatum citet, ipſique aſſignet terminum ad jus ſuum, quod contra diffamatū prætendit, proponendum, vel perpetuum ipſi ſilentium imponendum. Gail. *1. Obſ. 9. n. 7. vers. & quod.* Schurff. *Cent. 3. Conſil. 103. num. 19.* Math. VVeſenb. *Conſil. 96. num. 3.* Dn. Carpzov. *Proc. jur. Tit. 26. art. 1. §. 1. num. 4. 5. 6.* Verum nos quoq; Condictionem *ex lege* hîc competere, defendemus; ſufficit enim obligationem in hac lege contineri, verbis licet ad judicem relatis, & imploratione ejus approbata; *Vid. Nobiliſſ. Dn. Præſes, Præceptor atque Mæcenas perpetuâ animi obſervantia colendus in Obſervat: ad VVeſenb. Tit. de Condict. ex L. num. 3.* Blarer. *ad hanc L. c. 1. num. 4.* Interim tamen negari haud poteſt, vocabulo actionis generaliori, implorationem iſtam comprehendi.

XXXVI.

Duplex porro hîc occurrit judicium. (1) Diffamatorium ſummarium, & extraordinarium, contra comm. juris Regulas. *T. T. C. ut nemo invit. agere.* In quo de veritate ſolummodò jactationis & traductionis, & impoſitione perpetui ſilentij agitur, juxta *L. cum Titia. 18. de accuſat. & l. 6. C. de remiſſ. pignor.* (2) Actionis ſive cauſæ principalis, quod ordinarium eſt, à diffamatore in termino præfixo comparente inſtitutum; in quo diffamator juxta terminum præfixum de jure ſuo agere debet. Gail. *d. Obſ. 9. num. 7.* Mynſ: *6. Obſerv. 90.* Carpz. *Proc. jur. Tit. 20. art. 1. §. 4. num. 30.* Rhoding: *in Pand. Cameral. lib. 3. tit. 48.* Cauſa Diffamatorii judicij eſt, cum actor queritur ſe à reo diffamari de ſuo ſtatu, vel de crimine aliquo, vel debito, vel alio modo, videlicet ratione ejus quod ſuâ intereſt, veluti ratione bonorum ſive poſſeſſionis, in qua diffamatus jus ſibi aſſerat, & plus juris prætendat quam alter habeat. Ord. Cam. *p. 2. t. 25.* Gail. *1. obſ. 9. num. 1. & 2.* Rhoding, *Pand. Camer: lib. 1. Tit. 14. §. 1.*

XXXVII

XXXVII.

Omne autem judicium cum conſtituatur tribus perſonis, Actore, Reo, & Iudice. *cap. forus 10. verſ. in omni. X. de V. Sign.* locus hîcce poſtulat, ut quæſtionem iſtam, ſic ſatis controverſam, quis ſcil. in judicio *L. noſtra Diffamari* actoris & rei partes ſuſtineat? decidamus. De ea autem nobis hæc ſententia eſt. Sepoſitâ lege civili, actorem cenſemus diffamantem, quia (1) diffamando alterum, ſive delicti, ſive alterius facti, reum arguit (2) dum eum arguit, ad judicem quoque tacitè provocat, qui cogere poſſit. Diffamatus itaque reus eſt. (1) quia facto aliquo gravatur, quod reorum proprium eſt, (2) apud judicem eſt conveniendus. Lex Civilis autem in cauſis forenſibus actorem illum æſtimat, qui judicem actu adit. *l. 13. & ſeqq. ff. de judic.* & querelam ex jure perſonarum vel rerum proponit, *§. 1. de Act. junct. §. 13. Eod.* vel implorat officium judicis, & ab eo aliquid petit. *l. 23. l. 37. de O. & A. l. 34. l. 178. §. 2. de V. S.* Circa *hanc L.* verò alii putant, in judicio diffamationis æquè, ac actionis actorem eſſe diffamantem: Ita contendit poſt alios Dn. Carpz. *præcipuè. p. 3. Deciſ. 213. num. 1.* & Reinh. Bachov. *ad Treutl. vol. 1. Diſp. 12. theſ. fin. lit. C.* Nonnulli verò, & rectius cenſent, in judicio diffamationis, actorem eſſe diffamatum; quod alterum diffamationis arguat, & prius litem moveat. *d. c. forus §. accuſator X. de V. S. l. 13. de judic.* judicē actu implorando, petēdoq; perpetui ſilentij impoſitionem: In judicio autē actionis actorem eſſe eum, qui diffamavit; agit enim in cauſa principali, certumque aliquid contra reum petit *§. 1. de Act. §. 13. Eod.* Et hæc ſententia in Camera Imperiali recepta, Ord. Cam. *d. part. tit. 25. ibi.* So die Anſuchende Parthey / die in der Hauptſache antwortet &c. approbata iisdem Chriſtoph. Schvvanmanno, *Proc. Cam. lib. 2. c. 22. n. 2.*

n. 2. 7. & 5. Gaillo. *1. obſ. 9. n. 3. obſ. 11. n. 2. & obſ. 12. num. 6.* (ubi duabus ſententiarum Cameræ formulis hoc ipſum comprobat) & Nobiliſſimo Dn. Præſidi *in Obſervat. ad l'Veſenb. Tit. de judiciis num. 16.* Dn. Richtero *Deciſ. 100. num. 5. 6. & multis ſeqq.* noviſſimè Dn Zahnio *Tract. de Mendaciis lib. 2. c. 28. num. 1.* Quam & nos ſequemur.

XXXIIX.

Cum ergo in judicio diffamationis diffamatus ſit dicendus actor, patet exinde, quibus hoc remedium *L. noſtra* competat. Scilicet omnibus legitimam perſonam agendi in judicio habentibus, qui vel de ſtatu, vel delicto, vel de crimine, vel de debito, vel aliis quibuſcunque famam aut bona concernentibus, diffamantur, vel de facto quocunque moleſtantur, competit. Blarer. *c. 2. num. 1. & ſeqq. c. 12. n. 5. & Dd. Comm.* Hæc enim lex illa eſt (verba ſunt Georg. Mundij) quæ & cuivis ejus beneficium obſervanti, ſtatum ſuum illæſum, famam integram, exiſtimationem ac dignitatem ſalvam, & vitam quoque interdum ipſam, extra omnem criminis & diſcriminis aleam ponit & conſervat, *d. tract. de diffamat in proœm. num. 27.* Indeque eleganter Mynſing. *reſp. 25. n. 84.* hoc iudicium, inquit, habet ſe inſtar judicij uti poſſidetis. Et nullam unquam legem eſſe ſcriptam, quæ plures in natura habeat cauſas, quæque his corruptis temporibus magis conveniat, dicit Ioh. Oldendorp. *ad d. noſtr. L. num. 1.* Blarer. *ad eand. num. 5.* Hinc moribus remedium *L. noſtr.* ita latiſſimum eſt, ut tam Civiles quam criminales controverſias, Gomez. *variar. reſolut. lib. 3. c. 1. num: 18.* Boer. *deciſ. 255. num. 7.* Tam reales, quam perſonales injurias, & actiones. Boer. *d. deciſ.* Gail. *1. obſ. 9. num. 2.* Heig. *part. 1. quæſt. 5.* Matrimoniales itidem cauſas. Anth. Gabriel *comm. conclus. lib. 2. de act. concl. 6. n. 10.* Et Feudales quoque complectatur.

VVa-

VVeſenb. *conſil. 6. num. 22.* Schrad. *de Feud. 2. part. princ. 9. ſect. 14. n. 62.* Ita ut Blarer. *ad hanc. L. c. 6. num. 68.* hoc remedium ad omnes res, caſus, & perſonas extendi poſſe, opinetur.

XXXIX.

Proinde remedium *L. noſtra* patri adverſus filium, & filio adverſus parentem competit, ſi fortè alter alterius ſtatum diffamaverit; nam contra diffamantem de ſtatu alicujus hoc remediū competere, certi juris eſt, Vid. Anthon. de Gama. *Deciſ. Regn. Luſit. 202.* Græv. ad Gail. *lib. 1. concl. 9. n. 6* Multo magis fratrem unum adverſus alterum, ſponſū propter puellam ſibi deſponſatam, vel quā impoſterum ſibi deſponſari cupit, contra tertium, qui prius ejuſdem puellæ datam fidē, vel ſibi vel alteri prætendit, & per hoc matrimonium impedit, hoc remedio *L. noſtra* uti poſſe, dubio caret. Et hoc caſu, quando nimirū diffamatio ratione ſponſaliorū præceſſit, practicā ex *hac noſtra L.* eleganter deſcribit Ioach. à Beuſt. *de ſponſal. cap. 33. usq. ad cap. 38.* Sic etiam liberos poſterioris matrimonij, contra liberos prioris matrimonii prætendentes ſibi ex ſucceſſione plus deberi, hoc jure uſos fuiſſe, teſtatur Dn. Richter *d. deciſ. 100. num. 16.* Vaſallo quoque quod competat hoc remedium adverſus dominum, prætendentem, eum feloniam, feudi privātione dignam, commiſiſſe, probat Ludov. Schrader *de Feud. part. nona part. princ. ſect. 14. n. 61.* Imo qui verum debitorem appellat alio, quam juris ordine oportet, ut illo omiſſo tanquam inidoneo, ejus Fidejuſſores vel bona impetat, vel ſi verus debitor diffamet, & jactet ſe per omnia ſatisfeciſſe creditori ſuo, ejus Syngraphas eſſe ſublatas, petitiones abjudicatas: & in ſumma, pro qualibet moleſtia, ſive diffamatione, & pro qualibet actu inquietativo ex

L. dif-

L. diffamari proceſſum inſtitui poſſe, tradit VVeſenb. *d. conſil. 96. num. 20. 21. & 22.*

XL.

Sed quæſtio hic ventilanda venit, An etiam Bannito (der in deß Reichs Acht oder Bann iſt) remedium *L. noſtr.* concedendum ſit? Commun. hoc negant Dd. quod per Bannum Imperiale privetur omnibus juris Civilis beneficiis, & extra protectionem juris Communis ſit (er iſt auß den Frieden in den Unfrieden geſetzet) ideoque jus ipſi reddi non debere, notat Gœdd. *in Conſil. Marpurg. vol. 2. conſ. 28. num. 112. & ſeqq. per. text. in cap. felicis. ibi, nullus ei debita reddere, nullus in judicio reſpondere teneatur, X. de pœnis in 6.* Concordat Ord. Cam. *part. 2. tit. 9.* ibi. Das alle Verſchreibungen / Pflicht und Bündnus ihnen zuſtehent / und darauff ſie Spruch und Foderung haben möchten / gegen dem jenigen / die ihnen verhafftet wehren / ab und todt ſein ſollen; Hinc pro hoſtibus patriæ, transfugis, rebellibus & talibus habentur, qui nullo omnino gaudeant privilegio, quos nemo cibo, nemo hoſpitio, tectoque juvabit. Juven. *Satyr. 3.*

XLI.

Quemadmodum autem remedium *L. noſtr.* regulariter omnibus competere, ex paulo ante dictis apparet: ita quoque contra omnes regulariter datur diffamatores, qui alias à limine judicij non repelluntur, & contra quos agere poſſumus, Mund. *d. c. 4. n. 171. & ſeqq.* Adeò ut nec privilegiatæ perſonæ ſuo ſingulari privilegio gaudeant in hoc remedio, VVeſenb. *d. conſil. 96. num. 4.* Quapropter Laicum etiam vigore hujus remedij perſonam Eccleſiaſticam ad judicem ſuum ſecularem trahere poſſe, tradit Alex. *conſil. 103. §. conſideratis. vol. 5.* Blarer. *ad h. l. cap. 3. num. 7.* Et incolam

lam

Iam civitatis privilegiatæ, de non evocando cives ſuos ad aliud forum, *ex L. Diffamari* conventum, haud obſtante privilegio, in judicio alterius loci comparere teneri, tradit Dn Carpzov. *Deciſ. 31.* præprimis, quod Diffamans hoc ipſo quo diffamat, tacitè ad Iudicem diffamati provocet, & ibi poſtea agere velle polliceatur. Schurff. *conſil. 15. n. 19.* Ut hinc contra ſeipſum opponere nequeat privilegium, cui ipſâ diffamatione renunciavit, ceu beneficio ſibi competenti, *arg. l. ſi quis. pen. pr. C. de pact.* nec enim reverti licet ad exceptionem declinatoriam, cui ſemel fuit renunciatum, *arg. l. 25. de Iudic.* Verùm nobis hæc ratio eſt, quod remedium hoc planè ſit extraordinarium. Sic etiã in Camera Imperiali â diffamato im̃ediatè ſubjecto, non ſolùm contra mediatè, ſed etiam contra immediatè ſubjectũ, quamvis aliàs diffamans privilegio Auſtregarum gaudeat, & vigore iſtius privilegij cauſa principalis non ad Cameram, ſed ad judices ordinationis pertineat, proceſſus nihilominus & citatio (quoad judicium diffamatorium tamen tantùm) ex hoc remedio impetrari poteſt, Ord. Cam. *part. 2. t. 25. ibi.* wo aber der Diffamirt &c. Gail. *1. obſ. 12. n. 1.* Sicuti in Imperiali judicio etiam contra Electores privilegiatos, alioquin aut exemptos conſtanter ſervatur, & ſuo tempore proceſſus decretos eſſe, quamvis magnâ adhibitâ deliberatione, Archiepiſcopo Trevirenſi, contra Reginam Hungariæ, Mariam, & Brabantinos, teſtatur Mynſing. *centur. 5. obſerv. 81. n. ult.* Hoc igitur nomine condictionem ex *L. noſtra* ſupra cæteras actionum formulas triumphare, tradit Blarer. *d. c. 4. n. 21. in fin.*

XLII.

Quanquam autem remedium *L. noſtr.* ſit generale; idem tamen de eo dici poteſt, quod de aliis regulis prædicatur: Nullam ſcil. regulam dari absque exceptione. Hinc

etiam

etiam (1) contra Bannitum remedium *hujus L.* de jure non competere, verius videtur, fruſtra affirmativam tuentibus Georg. Mundio. *c. 4. num. 167. & mult. ſeqq.* & Blarero *ad b. L. c. 3. num. 9.* Hâc enim ratione per indirectum ipſi concederetur, quod directo negatur; & cum jura ſua in judicio agendo proponere non poſſit, fruſtra decerneretur citatio, Gail. *de pac. publ. lib. 2. c. 11. n. 7. 8. & 9. & c. 12. num. 24. & 28.* Græv. *conclus. 9. conſid. 2. circ. fin. lib. 1.* junct. Gædd. *d. conſil. 28. num. 118.* Omnes enim obligationes & actiones jure communi & Conſtitutionibus Imperii amiſit, per ea quæ *theſi* XL. dicta ſunt. (2) *Ex L. Diffamari* non poteſt quis experiri adverſus poſſidentem, ad turbandam ipſius poſſeſſionem. Nemo enim tenetur agere, vel juris ſui titulum docere, ſed commodo poſſeſſionis tamdiu fruitur, donec contrarium probetur. *§. 4. verſ. commodum. Inſt. de Interd.* Dn. Carpzov. *p. 2. Conſt. 5. defin. 13.* (3) Non datur proceſſus ex *hac L.* cõtra creditorem, qui debitum conditionale, vel in diem prætendit: Ante diem enim vel conditionis eventum nemo recte agit, *§. 2. Inſt. de V. Oblig. l. 44. §. 1. de O. & A:* & fundatur hoc judicium non ſuper jure futuro, ſed præſenti. Heig. *p. 2. quæſt. 6. n. 19.* Hinc etiam eſt (4) quod contra non diffamantes hoc remedium non detur. Cagnol. *ad b. l. num. 14.* abſque ſummariâ enim diffamationis probatione, proceſſus & citatio ex *h. l.* non decernitur, uti pluribus infra dicetur: Quamvis interdum caſus evenire poſſit, ut ratione quorundam diffamantium, generale judicium, contra quoſcunque jus in aliqua re prætendentes, etiam adhuc tacentes, fundetur, uti in concurſu creditorum in cauſa Brandenburg/ contra Brandenburgiſche Creditores, in Camera ita obſervatum fuiſſe, teſtatur Gylman. *in*

Symphorem. part. 1. Tit. 9 in Exam. Proc. L. Diffam num. 16. Denique (5) Doctores & Profeſſores non poſſe coram extraneo judice ex *L. Diffamari* conveniri, tradit Dn. Richter. *d. deciſ. 100. n. 24.* propter privilegium *Auth. Habitâ C. Ne fil. pro patr.* Ne ſcil. Profeſſores ad peregrinum vocati Tribunal, ſtudiis ſuis & operis Academicis vacare impediantur, quod ipſum favor ſtudiorum haud patitur: tum quod in *d. Auth.* expreſsè contineatur, *ad nullum alium judicem extraneum*, præter tres illos in *Auth.* nominatos eoſdem vocari debere aut poſſe; jam ergo, quod directè fieri prohibetur, per indirectum non eſt concedendum. Vid. Grammat. *Deciſ. 61. num. 1.* tum quod idem favor ſtudiorum militet in proceſſu *L. diffamari*, qui in aliis proceſſibus obtineat. Vid. D. Richt. *d. deciſ. 100. ibidemq. inſerti reſponſi ration: decid. 9. 10. 11. 12. & ſeqq.* Idem hoc & in Studioſis propter identitatem rationis obtinere, affirmamus.

XLIII.

Affinitate junctum eſt præcedentibus hoc quæſitum. An etiam heredibus & in heredes remedium *L. noſtra* competat? Dicendum omninò, idipſum & activè & paſſivè in heredes devolvi. *arg. pr. Inſt. de perp. & temp. act.* Introductum enim non eſt â Prætore, ut actio injuriarum, cum qua ſimilitudinem aliquam habere videtur, ſed ab Impp. uti patet ex inſcript: *Leg. noſtra.* Mundius *c. 7. num. 34. & ſeqq.* VVeſenb. *vol. 3. Conſil. 142. num. 43. & ſeqq.* Exinde quoque facili negotio apparet, perpetuum eſſe hoc remedium: Eſt enim Condictio ex L. (quod genus actionum perpetuum eſſe, nemo dubitat) & præterea quædam ſpecies defenſionis, ac officij judicis imploratio, & quidem favorabilis ac privilegiata, quæ ut aliæ actiones imploratione judicis officii conſtantes, non unius anni

ſed

ſed 30 annorum ſpacio præſcribuntur. *l. 3. ibique Gothofr. & Dd. C. de præſcript. 30. l. 40. annorum* Mund. *d. c. num. 14. & ſeqq.*

XLIV.

Poſtquam dictum hactenus, quis Actoris quis Rei partibus fungatur in hoc judicio, pergimus ad Compepetentiam judicis. Iudex autem competens hîc rectè conſtituitur is, cujus jurisdictioni diffamatus, tanquam reus in cauſa principali, ſubjectus eſt; prout concors eſt Interpretum opinio, uſu fori ſatis probata. Vid. Gail. *d. Obſ. 9.* Mynſing. *6. obſ. 90.* Dn. Carpzov. *Proc. jur. Tit. 20. art. 2. §. 1.* Blarer. *ad L. noſtr. c. 4. n. 21 & ſeqq.* Trentacinq. *lib. 1. practic. reſolut. Tit. de Diffamat. num. 6.* Diffamans enim, cum actor ſit ratione cauſæ principalis, & in judicio actionis, uti dictum ſupra *Theſ. 37.* apparet eundem teneri ſequi forum Rei, per *l. fin. C. ubi in rem act. l. 2. C. de jurisd. omnium jud.* & quia tacitè, diffamando vel traducendo alterũ, ejuſdem judicem videtur elegiſſe; & id, de quo eum traduxit, coram illo perſequi voluiſſe. Kubach. *cent. 3. decur. 10. quæſt. 6.* Verùm magis placet ratio, quod hoc extra ordinem in odium diffamatorum ita conſtitutum ſit, *hâc L. & arg §. 14 I. de Action.*

XLV.

Quemadmodum autem reus plures habens judices, non niſi coram ordinario ſuo competente judice, primæ inſtantiæ, regulariter conveniri poteſt ac debet; Ita etiam Diffamato licitũ non eſt, ut neglecto ſuo Iudice primæ inſtantiæ, ſtatim ſuperiorem, ad quem per appellationem demum pervenitur, adeat, & ita diffamantem in ipſius præjudicium privilegio primæ inſtantiæ defraudet. Mund. *d. tract. c. 5. §. 1 n. 53.* Gylman. *all. loc. num. 9. & 20.* Quo inclinare etiam videtur textus in Ordin. Cam. *part. 2. tit. 25.* verbis, auch dadurch den Partheien / wieder der Keiſerli-

chen Mayeſt. und des Reichs Ordnung / ihr ordentlich gericht und Inſtanz abgeſchnitten / und entzogen werden. Si verò Diffamatus jure communi plures judices competentes, qui in jurisdictione pares ſunt, habeat, eo in caſu per præventionem quidem eligere poteſt, quinam judex in judicio diffamatorio terminum ad agendum ſtatuere, aut poſtea diffamanti, agere nolenti vel ceſſanti, obſervato proceſſus ordine, perpetuum ſilentium imponere debeat; Diffamans tamen coram eo ipſo judice, actionem quoquè principalem præciſè inſtituere non tenetur, nec exceptione litis pendentiæ repelli poteſt, ſed ſufficit, modò intra tempus ſibi aſſignatum, actionem in cauſa principali coram alio diffamati judice competente, intendat. Et ita præventio in judicio diffamatorio, præjudicium in cauſa principali non parit; Separata enim ſunt judicia, quorum etiã diverſi fines; ex ſeparatis autem nihil infertur *l. 20. de minorib. 25. annis. l. ult. ff. de calumniat.* Gail. *1. Obſ. 11. num. 6.* Bernh. Græv. *lib. 1. concl. 11. n. 3.* Zanger. *de Except. part. 2. c. 13. n. 14. & ſeqq.* minus rectè diſſentiente Blarero *c. 4. num. 40.* & Mundio *d. c. 5. §. 1. n. 36. & ſeqq.* Secus tamen eſſe putamus, in diffamato, qui habet electionem judicum ex privilegio, ut ſunt Studioſi, & qui præterea vi *Auth. habitâ. C. ne fil. pro patre*, plures judices habent. Hi enim conventi coram uno, poſſunt alium eligere, & petere, ut ad eum remittantur. Carpz. *d. l. num. 17.*

XLVI.

Cum autem judex niſi rogatus, officium ſuum interponere non ſoleat. *l. 4. §. 8. de damn. inf.* Et ipſi antequam proceſſum & citationem decernat, prius de facto conſtare debeat. Mindan. *1. de proceſſ. 1. n. 6.* hinc primò omnium Libellus ſupplex, qui plerumque ſupplicatio: *l. unic. C.*

de

de SCtis. l. 6. C. ſi cert. pet. vocatur, pro impetrando proceſſu, & citatione, à diffamato in ſcriptis offerendus eſt, aliàs citatio proprio judicis motu emiſſa, nullius eſt momenti. Gail. *1. Obſ. 50. num. 3.* Ord. Cam. *p. 3. tit. 22. §. 4.* Qui libellus tamen in ſuper requiſita ſua ſubſtantialia exquiſita ratione continere debet. Blarer. *c. 5. num. 4. b.* Præprimis autem aptâ petitione & concluſione conſtet: In hâc enim tota vis libelli ſupplicis vertitur, & judex potiſſimum ad illam reſpicere debet. Semper autem in illo officium judicis implorandum eſt, ut diffamanti terminum certum ad agendum conſtituat, & non comparenti, neq; agenti, per ſententiam ſuam perpetuum ſilentium imponat. Blarer. *ad h. L. c. 5. n. 22.* Boer: *d. decis. 235. num. 9.* cum petitioni plerumque ſubjiciuntur clauſulæ ſalutares, uti à pragmaticis vocantur, de quibus tractat Mynſ: *c. 5. §. 8. n. 39. uſque ad num. 52. & ab eo alleg. Dd.*

XLVII.

Ulterius autem, ad obtinendam citationem ex practica *L. noſtr. Diffamari*, opus eſt, ut ſupplicans, diffamationem factam eſſe, aut per Inſtrumentum publicum, aut per literas diffamationis, aut picturas, quibus fortè diffamans diffamati perſonam, famam vel jus competens lædere auſus fuit, vel per alium modum ſummariè probet. Gail. *1. obſ. 10. num. 7.* Boer. *d. deciſ. 235. n. 7.* Gabriel. *com. concl. 6. n. 24.* Licet enim aliàs regulariter, quoad fundandam juriſdictionem, in extrahendis Proceſſibus nudis narratis ſupplicantis credatur, Gail. *1. Obſ. 31. num. 1.* dummodò de falſitate apertè non conſtet; tamen hoc in practica *L. noſtræ* non procedit, ſed ſummaria quædam cognitio, ratione factæ diffamationis præcedere debet.

Cla-

Clara enim de hoc extat ſanctio Imperatoria in Ord. Cam. *part. 2. tit. 25. verſ.* Das auch Cammer-Richter und Beyſitzer / ehe und bevor ſie ſolche Proceß erkennen / durch ſchrifftliche oder andere glaubliche Urkundt und anzeige informiret und berichtet ſein. Propterea diffamationis probatio, unâ cum ſupplicatione, judici, ad ipſius informationem rectè porrigitur, Blarer. *c. 5. n. 10.* & quantum periculi, vel præjudicii, vel dedecoris, vel detrimenti ex ejuſmodi diffamatione immineat, quatenus quoque non ita diffamari, diffamati interſit, demonſtratur. Blarerus, *alleg. c. 5. n. 25.* Ita quidem de hodierno ſtylo Cameræ: In inferioribus autem judiciis nudis copiis & narratis, abſque ſummariâ diffamationis probatione fides habetur. Et in hiſce terminis diffamato in libello ſuo omnino conſiſtendum erit. Hinc haud aſſentiri poſſumus Viro doctiſſimo, Bernh. Græveo, ſtatuenti, in libello ſupplici, imploratione officii judicis peti poſſe, ſe declarari non eſſe culpabilem, vel reum criminis, cujus forte ab altero accuſatus eſt. *Concl. xi. num.* 4. Impenſas tamen, quas diffamatus ratione probandæ diffamationis, & in extrahendo proceſſu ratione litis fecit, ſimul peti poſſe, nullum dubium eſt. Mund. *tract. de diffamat. c. 5. §. 2. n. 91.* VVeſenb. *conſ. 96. n. 23. in fin:* Et judex diffamantem non comparentem, in iſtas diffamato, ſi petitæ ſint, condemnare debet, aliâs litem ſuam facit. Blar. *d. c. 5. num. 38.* Uſitatè autem in fine ſupplicationis ita peti ſolent: mit Abtrag derer dißfals verurſachten Schäden und Unkoſten, de futuris proteſtando.

XLIIX.

Supplicatione ita judici porrecta, & diffamatione cognitâ, Iudex Citationem rectè decernit, quæ iterum neceſſariis ſuis requiſitis conſtare debet; ſemper tamen

juxta

juxta ſtylum curiæ facienda. Afflict. *deciſ. 133. n. 3.* Vant. *de nullit. ſeu ex defectu citat. num. 31.* ne ab hâs invalida ſit, & vitio aliquo laboret, tunc enim nullum producit effectum. Vant. *d. l. n. 10. & 22.* Citatio autem prout alia publica eſt, alia privata, VVeſenb. *de in jus vocand. n. 13.* alia dilatoria, alia peremptoria. *L. 69. & ſeq. ff. de Judic.* ita quoque diffamator pro qualitate negotii, & circumſtantiarum, judicis item arbitrio, vel privatim ad domum, vel publicè per Edictum, Durch einen offentlichen Anſchlag / vel tribus diſtinctis vicibus, vel peremptoriè citari poterit. Si verò diffamans ſubditus vel civis fuerit alterius territorii, aut civitatis, tunc per literas ſubſidiales, vel mutui compaſſus citatur, quibus rogatur judex territorij iſtius, ut jubeat citatum in loco citantis in termino præfixo ſub comminatione comparere Gail. *1. Obſ. 56. num. 5. ibidemque* Gravens. Schvvanm. *Obſ. 163 num. 11.* Quod ſi hic citationem inſinuare recuſet, edictalis citatio decerni poteſt. Dn Richter. *d. dec. 100. n. 60.* Sin autem juriſdictioni judicis diffamator ſit ſubjectus, executio citationis juxta præſcriptum in Ord. Cam. modum, vel cujusque judicij ſtylum facienda eſt. *part. 1. tit. 38.* Gail. *d. Obs. 54. per. tot.* An verò diffamator realiter citari, h. e. an cauſâ nondum â magiſtratu in judicio legitime cognitâ, incarcerari poſſit, aut debeat? de eo ſunt qui dubitant. Dicimus autem quod ſic: ſi per diffamationem atrociſſima ſit alicui illata injuria, pœnâ publica digna Nicol. Reuſn. *lib. 2. Conſil. 19 num. 12. 13. & ſeqq.* Ut autem de legitime facta executione citationis appareat, relatio nuncij ad acta diligenter annotari debet, ad hoc ut ſit pars actorum: Hæc enim relatio quoad validitatem citationis, neceſſarium requiſitum eſt. Mynſing. *cent. 1. obſ. 77.*

XLIX.

Finis inſinuatæ citationis aliàs eſt citati comparitio. *arg. l. 47. de re judic.* Ummius *in diſp. ad Proc. jud. 5. n. 68.* At in noſtro *L. Diffamari* judicio principalis citationis finis eſt, ut citatus deliberet, ejuſque voluntati relinquatur, velitne agere vel non; Gylm. *Symphor. ſupplic p. 1. tit. 9. n. 11.* Si igitur citatus ſuâ intereſſe putans, & probationibus ſuis confidens, in termino compareat, & jus ſuum, quod contra diffamatum prætendit, deducere velit, neceſſe eſt, ut ordinarium & ſolennem proceſſum, ejusque debitas & â jure requiſitas ſolennitates obſervet. Georg Mund. *d. tract. c. 5. §. 4. n. 4.* Gylman *alleg. loc n. 15.* Quamprimum enim diffamator libellum in cauſa principali judici offert, ſibique jus & juſtitiam adminiſtrari petit, judicium diffamatorium *L. noſtræ* vires ſuas amittit, & quaſi evaneſcit, nominaque litigantium mutantur, & ex Actore fit Reus & ex Reo, Actor. Mund. *alleg. loc.* Blar. *c. 8. num. 1. & ſeqq.* Hinc uſitatè ſententia in judicio actionis ſic formari ſolet. In Sachen A. Klägers / und in judicio principali Beklagten an einem / B. beklagten und nuhnmehr Klägern am andern Theil &c. In quo judicio quoque diffamatum reum omnibus ac ſingulis beneficiis, quæ aliàs reis indulta ſunt, & competere poſſunt, frui, & exceptiones ſibi competentes jure opponere poſſe, tradunt Contard. *ad. h. l. noſtr. c. 5. num. 8.* Cagnol. *ibid. num. 4. ibiq. alleg. Dd.*

L.

Accidit autem interdum ad emiſſam citationem, ut quamvis diffamans quidem compareat, tamen actionem ſuam in judicio principali non ſtatim intendat, ſed diffamationem â ſe factam eſſe neget. Mund. *d. c. 5. §. 4. n. 8.*

n. 8. Blar. *c. 7. num. 9.* Et hoc caſu diffamatus diffamationem probare tenetur. *l. 2. ff. l. 8. l. 13. C. de probat.* Ord. Cam. part. 2. Tit. 25. ibi. und darauff die Diffamation wie ſich gebůrret in Recht dargethan &c. Nam aliquid dictum, vel factum eſſe non præſumitur, & propterea ab eo, qui affirmat, meritò probandum eſt. Pacian. *1. de probat. 51. n. 3.* quisque enim præſumitur bonus, donec contrarium probetur, per *cap. fin. X. de præſumpt.* Gail. *obs. 110. num. 6.* Diffamatione autem legitimè probatâ diffamanti iterum terminus conſtituitur, in quo in judicio principali agere tenetur, ſub comminatione impoſitionis perpetui ſilentij. Gail. *d. obſ. 12. n. 3.* Quod ſi vero diffamatus deficiat documentis, vel alio modo diffamationem probare nequeat, totâ cauſâ cadit, & diffamans abſolvitur & liberatur *l. 4. C. de Edend. l. 8. C. de. probat.* Ille vero huic expenſas refundere tenetur *l. 13. §. 9. C. de judic. c. 4. de pœnis.* Gail. *d. obſ. 12.*

LI.

Interdum autem Diffamans citatus comparet, & exceptiones ſibi competentes in judicio diffamatorio opponit, petitque, ut judex ſuper iiſdem cognoſcere velit. Mund. *d. c. 5. §. 4. n. 21.* Blar. *c. 7. num. 9.* Quæ exceptiones ratione cauſæ, & circumſtantiarum variæ eſſe poſſunt, & deſumuntur, vel ex perſona judicis, ut Exceptio incompetentiæ, ſive declinatoria fori, quando videlicet diffamat ordinario judice primæ inſtantiæ omiſſo, ſtatim ſuperiorem, â quo appellari non poteſt, adiit. Blar. *d. c. 7. num. 11.* Mund. *d. c. num. 26.* Id quod etiam in Camera Imp. in cauſa Brandenburg contra Brandenburgiſche Creditores, ponderatum eſſe, apparet ex Gylman. *d. tit. num. 20.* Item Exceptio ſuſpicionis; tutum enim non eſt coram ſuſpecto judice litigare, cum ſine ſuſpicione omnes lites procede-

re debeant, Donell. *17. comment. 25. in fin.* vel ex ejus facto, ut exceptio termini anguſti, Zang. *2. de Except. c. 6.* vel ex occaſione loci & temporis. Unde Exceptio loci non tuti. Zang. *d. tract. 2. c. 5.* & exceptio feriarum. Quædam etiam exceptio ex perſona diffamati provenire poteſt, qualis eſt Exc. legitimationis, quæ non tantùm contra diffamatum ipſum, *arg. l. 1. C. qui legit. perſ. ſtand. in judic;* ſed etiam contra eius Procuratorem rectè opponitur. Denique exceptionibus quoque ex ipſa cauſa provenientibus diffamantem uti poſſe arbitramur; qualis eſt Exceptio litis pendentiæ, qua utitur quando lis eâ de re, quam diffamatus vi remedii *L. noſtra* ad alium judicem trahere intendit, coram alio judice pendeat. Zanger. *2. de de Except. c. 13. n. 1. & 6.* Coler. *de proceſſ. executiv. part. 4. c. 1. n. 38.* Item libelli obſcuri & inepti, ineptæque cumulationis, de qua Zang. *d. tract. lib. 2. c. 19. num. 12. & 21.* ſunt & aliæ quam plurimæ, quas circumſtantiæ cauſarum in praxi abunde miniſtrant. Secus eſt in exceptione cautionis pro expenſis, & de reconventione, quam diffamator hîc minus rectè opponit: Carpz. *in Proc. Tit. 20. art. 3. §. 2. n. 6.* Licet enim talis exigi ab actore poſſit, qualis eſt diffamatus in iudicio diffamationis, tamen non eſt ille actor merus, ſed ſecundū quid, & diffamādo prius provocatus, atque quoad judicii ordinationem, ſecundum extraordinaria juſtitiæ principia; Quod itaque in ejus commodum inductum, in ejuſdem odium detorquere iniquum eſt, ceu rectè contendit hic Contardus.

LII.

Hinc Q. An in uno eodemque libello Proceſſus ex *L. Diffamari* cum actione injuriarum cumulari poſſit? Et negativa verior videtur, contra Georg. Mund. *d. tract. c. 5. §. 2. n. 124.* Actionum enim ſibi invicem contrariarum

non.

non eſt admittenda cumulatio *l. 1. C. de Furt. l. 16. C. de edit. eff. Teſt.* Has autem ſibi invicem eſſe contrarias, apparet exinde, quod *L. Diffamari* actio detur ex diffamatione, quæ obliquè tendit in alterius famæ, honoris, bonorum, &c. detractionem. Actio autem injuriarum directô competit ex detractione contumelioſa, animo injuriandi facta. Blarer *ad L. diffam. in arg. num. 2. 3. 4. 6.* Quin nec omnis diffamatio injuriam involvit, ut ſupra diximus: vid. Andr. Gail. *1. obſ. 9. n. 7. ibidemque* Græv. *conſid. 1. num. 4.* Dn. Carpzov. *part. 4. conſtit. 42. defin. 15.* & Sigiſm. Finckelthaus *Obſerv. pract. 55. per tot.* Si verò condictione ex *L. diffamari* actum ſit, quin poſtea actio injuriarum inſtitui poſſit, nulli dubitamus. Finckelthaus. *d. l. num. 8.* Imo cum reipubl. & privatorũ maximè interſit, hujuſmodi diffamationes compeſci, adverſus diffamantes præterea de dolo & intereſſe, nec non actione in factum, habito tamen diſcrimine cauſarũ, agi poterit. Blar. *c. 3. n. 5.* Roman. *conſil. 35.*

LIII.

Si autem diffamans ad emiſſam, legitimeque inſinuatam citationem neque agit, neque excipit, ſed planè non comparet, tunc judicium *L. noſtra* vires ſuas exercet. Mund. *c. 5. §. 4. n. 10.* Blar. *c. 3. in princ.* quod fit, quando diffamatus in termino præfixo diffamantis contumaciam debito modo accuſat: abſque accuſatione enim contumacia non contrahitur. *l. 13. §. 1. C. de judic.* Gail. *1. obſ. 55. num. 6. & ſeqq.* Hoc verò in caſu rurſus novo libello, in quo merita cauſæ deducantur, opus haud eſſe, putamus. Gylman. *d. loc. num. 1.* Licet autem alias contumacia eorum, qui jus dicenti non obtemperant, litis damno coerceatur. *l. 5. ff. de re judic.* cum ejusmodi malitiæ non ſit indulgendum: Attamen cum hic de pleno diffamantis præjudicio, & omnimoda juris amiſſione agatur,

tur, Gail. *1. obſ. 12. num 5.* ipſi in primo termino non ſtatim perpetuum ſilentium imponitur. Dn. Carpz. *proc. jur. tit. 20. art. 3.* §. *4. n. 19* Blarer. *c. 8. n. 17.* Sed denuo petitur citatio, ut termino ſequenti ſe ſiſtat, & provocationi reſpondeat, *hac L. noſtra* ibi, *vocitaſſe diverſam partem*, quod verbum frequentativum eſt, & binam citationem adminimum indicat. Carpzov. *d. l.* Idem etiam in Camera Imper. obſervari teſtatur Gail. *d. num. 5.* Mynſing *cent. 3. obſerv. 86.* Interim accuſatâ contumacia in Iudiciis noſtris interlocutoriè ſolet pronunciari, in hunc ferè modum, das beklachter die Unkoſten dieſes Termins / auff Richterliche ermeſſigung klägern zu erſtatten / nach anderweit vorgehender peremtoriſcher Ladung zu erſcheinen/und auff die/wieder ihn angeſtellete diffamation Klage ſich ein zulaſſen ſchuldig / er thue nun ſolches oder nicht / ſo ergehet drauff ferner was recht iſt.

LIV.

Cum igitur vi prædictorum unica Citatio, ad impoſitionem perpetui ſilentii non ſufficiat, ſed potius proceſſus poſtulet, ut diffamatus pro renovatione citationis ſupplicet, & diffamantem citari curet: Eâque citatione impetratâ & legitimè executâ, ſi diffamans in contumacia ſua perſiſtat, diffamatus in termino præfixo ad contumaciæ accuſationem denuò procedit, & iterum petitionem ſuam, ut diffamanti jam notoriè contumaci, per ſententiam perpetuum ſilentium cum refuſione expenſarum, imponatur, ſummariè repetit. Gail. *d. obſerv. 12. n. 6.* Quo facto, ſi diffamator iterum emaneat, in Camera Imp. impoſitio perpetui ſilentii, abſque ulteriori dilatione ſequitur, teſtante eod. Gail. *d. Obſ. 12. n. 6.* In inferioribus autem iudiciis poſt ſecundam citationem diffamanti non ſtatim ſilentium imponitur, ſed ut plurimum tertia citatio decernitur, obſervantia fori hoc probante, teſte Dn.

Car-

Carpzov. *d. l. art. 5. num. 14.* & quidem ſub hac comminatione, das beklagter bey endlicher Straffe ungehorſams zu erſcheinen / und voriger Citation folge zu leiſten ſchuldig: mit dieſer Verwarnung / das auff ſein ferners auſſenbleiben / auff Klägers gebührliches Anſuchen / des gebetenen ewigen Stilſchweigens halber / und ſonſten ergehen ſolle / was recht iſt. Si verò in prima ſententia appoſita fuerit comminatio perpetui ſilentij, & diffamator ſub eàdem clauſula vel comminatione iterum citatus emanſerit, tertiâ vice eundem citandum eſſe, haud cenſemus; addita enim comminatio effectum ſortiri debet, ſibique imputet diffamator, quod eam deſpectui habuerit, & non comparuerit, jura enim vigilantibus ſunt ſcripta *l. 24. in fin. Quæ in fraud. credit.* & damnum quod quis ſua culpa ſentit, ſentire non videtur, *per vulgatam juris Reg.* Niſi fortè in ſecundo termino probabile aliquod impedimentum allegare poſſit. Dn. Richter. *d. deciſ. n. 72.* Ita quoque neceſſe non eſt tertiâ vice iterari citationem, quando de diffamantis contumacia notoriè conſtat, ut ſi reſpondit, ſe planè comparere nolle, vel ſi procuret, impediatve, ne ſibi citatio inſinuetur. VVeſenb. *d. conſil. 96. n. ult.* Gilhauſen. *alleg. loc. n. 117.*

LV.

Hinc denique, ſi ad emiſſam tertiam citationem diffamans non compareat, & contumaciam contumaciâ cumulet, ipſi ad iteratam diffamati petitionem tandem ſilentium perpetuum imponitur, hâc uſitatâ formulâ: Auff ferner weit beſchuldigten Ungehorſamb in Sachen L. diffamati A. Klägers an einem / B. Beklagten am andern theil iſt B. ſolcher Sachen halber / allem fürbringen nach / nunmehr ein ewig Stillſchweigē auffzulegen / als wir ihme daſſelbe hiemit auferlegen

erlegt / und iſt er darneben die Gerichts-Koſten dieſer inſtantz uff Richterliche Ermeſſigung Klägern zu erſtatten ſchuldig / V. R. W. Exinde manifeſtum eſt, ait Blarerus *d. tract. c. 11. num. 3. & 4.* in hoc judicio executionem ſententiæ, per quam diffamanti ſuper diffamatione ſua ac ipſa cauſa perpetuum ſilentium eſt impoſitum, non in graviore pæna aut ſolutione, ſeu reſtitutione alicujus rei, ſed in ſilentij præſtatione ſitam eſſe. Quæ ſilentij impoſitio tamen ad jus de novo, & poſt ſententiam acquiſitum extendenda non eſt: quæ enim de novo emergunt, novo indigent remedio. *l. 11. § 8. de interrog. in jur. fac.* Blarer. *c. 8. num. 47.* Quod ſi ſententiæ non pareat, quin refractarius ille pro qualitate diffamationis, & conditione diffamati, carcere, mulctâ, relegatione, vel alia pænâ arbitrariâ coerceri & puniri poſſit, nullum eſt dubium. *arg. L. noſtræ.* Blar. *d. c. 11. num. 5.*

LVI.

An autem hæc ſententia â judice lata interlocutoria ſit, an verò definitiva, de eo controvertunt Dd. Quidam enim pronunciationem iſtam, ſententiam eſſe prorſus negant: Quidam eam purè definitivam eſſe contendunt: Nonnulli interlocutoriam tantùm. Alii verò interlocutoriam vim definitivæ ſententiæ habentem eam eſſe dicunt: Quibus & nos calculum adjicimus, moti præprimis hâc ratione, quod, cum in caſu *L. noſtræ* lis non fuerit conteſtata, definitiva ſententia contra non agentem ferri non poſſit. *l. unic. ibique Gloſſ. C. de plus petit.* Deinde cum neutra partium jus ſuum in judicio deduxerit, nec in ipſa cauſa pronunciatum, ſed tantum ad diffamati petitionem diffamanti ſilentium ſit impoſitum, & ita hæc ſententia aliam ſententiam non exſpectet, optimo jure

ſenten-

ſententiam hanc interlocutoriam vim definitivæ habentem dici poſſe, cenſemus Mund. *d. c. 5. §. 5. n. 27. 28. & ſeqq.* Conſequitur quoque hæc ſententia, uti quælibet alia, poſt decendium effluxum, à die publicationis computandum, rei judicatæ vires. *l. 1. ff. quando appell.* & *auth. hodie. C. de appell* & hunc effectum habet, ut diffamans poſtea de prætenſo ſuo jure amplius non audiatur. Condictionē autem hanc, vel ſententiam ex judicio *L. noſtra*, haud infamare, teſtatur Schvvanman. *Proc. Cam. lib. 2. c. 28. num. ult.* VVeſemb. *d. conſil. 96. num. 4.* qui nec magis, inquit, hoc poteſt videri pertinere ad injuriam diffamantis, ejuſvè ordinarij, quam cum alius quivis actor pertexendæ actionis gratiâ, ad forum rei citatur. Finis enim citationis hic eſt, ut diffamator aut jure agat, aut ab iniqua jactatione abſtineat. Gail. *d. Obſ. 9. num. 6.*

LVII.

Quod ſi diffamans poſt publicatam ſententiam, adhuc ſuâ intereſſe, & ſe gravatum putet, neceſſe eſt, ut remediis ſuſpēſivis utatur, quib⁹ vires rei judicatæ impediat: Qualia præprimis ſunt Appellatio, Supplicatio, Leuteratio, & Reviſio actorum. Cum ergo quilibet, qui per ſententiam gravatum ſe exiſtimat, appellare regulariter poſſit, *l. 1. de appell.* Gail. *1. Obſ. 128. n. 1.* dubium non eſt, quin etiam diffamans per ſententiam gravatus, totam cauſam per remedium appellationis ad ſuperiorem devolvere queat, modò intra decendium â die latæ ſententiæ ritè interponatur, eâque legitimè interpoſitâ & juſtificatâ, ſequitur priori ſententiæ in judicio inferiori latæ, vel confirmatio, vel reformatio. VVeſenb. *in parat: de Appellat. num. 10.* Quando autem ſententia vires rei judicatæ conſecuta eſt, appellatio non conceditur. *l. fin. C. ſentent.*

reſcind. non poſſ. Blarer. *c. 10. num. 22.* Remedium reviſionis actorum, quod ultimum & extremum appellat Gail *1. Obſerv. 153. num. 1.* etiam in Camera, in judicio *L. noſtræ diffamari* locum habere, atteſtatur idem Gail. *1. Obſerv. 138. in fin.* De reliquis idem judicium eſt.

LIIX.

Hactenus de judicio diffamationis. Judicium autem principale, ſive actionis ſummatim ſaltem exhibeam. Actor quam primùm in iudicio comparet, agere, & intentionem ſuam contrà diffamatum probare paratus, proceſſus ad ſimilitudinem aliarum cauſarum obſervatur. Nimirum libellus porrigitur, exceptiones opponuntur, lis conteſtatur, juramenta deferuntur, teſtes & inſtrumenta producuntur, & reproducuntur &c. Paucis ut me expediam, omnia quæ ad proceſſum ordinarium ſpectant, peraguntur. Blarer. *c. 7. num. 9. & c. 9. pr.* Gylm. *Symphor. part. 1. tit. 9. num. 18.* Notabile imprimis eſt (1) quod in hoc judicio diffamator cogatur diffamato exigenti præſtare cautionem de expenſis & Reconventione. Et ſic reconvenitur rectè etiam in eodem hoc judicio Actionis ratione injuriarum. (2) Ubi diffamans ſuſcepit quidem probare ſuam actionem, ſed non probavit, nihilominus ipſi, etſi res acta ſit in judicio actionis, perpetuum ſilentium imponitur. juxta *l. fin. C. de R. Vind.* Blar. *c. 7. num. 20.*

LIX.

Cæterùm hic uſus eſt hodie *noſtræ L.* ex jure communi. Quia verò procedente tempore in ſupremo Camerali judicio iſtâ multi abuſi fuerunt, eam ad quamlibet, etiam obulariam cauſam applicantes: Hinc de reſtringendo ejus uſu & praxi cogitatum eſt, primò in Comitiis Auguſtanis ſeculi præcedentis, anno 30. edito Receſſu *§. 93.*

quan-

quantum quidem cauſas, & partes litigantes in auguſto illo Imperii, ſummoque Tribunali attinet.

LX.

Rurſus Anno 1532 in Receſſu Ratisbonenſi. *§. 2.* ſancitum eſt (1) Ne proceſſus ex *L. diffamari* in Camerali judicio cæpti intermitterentur, (2) quod obtinere ibidem debeant certis tantummodò in cauſis, ſcil. fractæ pacis, injuriarum, & aliis, (3) inter perſonas Imperij immediatas, (4) ut cauſæ cognitio ratione diffamationis præcedat.

LXI.

Anno autem ejuſdem ſeculi 55. in Ordinatione Camerali *p. 2. Tit. 25.* non modò primum repetitum, ac denuo prohibitum fuit, ſed & 2. 3. 4. iterum ſeriò inculcatum. Singulare verò in illis animadvertere eſt, quod cauſæ prædictæ *L. Diffamari* etiam ad ſimiles extendantur, verbis *d. Ord. Cameral.* in Fridbruchigen/ Schmach/ und andern dergleichen Sachen. Cæteroquin Proceſſus juris Civilis & ordinarius hìc apertiſſimè confirmatur, *ſub finem.*

LXII.

Tandem noviſſimo Imperij Receſſu, de Anno 1654. *§.* 83. (1) prohibitus eſt abuſus remedij *hujus L.* (2) itidem firmatur proceſſus juris Civilis. (3) imperatur ut diffamatio diſertè nominetur, & aliqualiter ſtatim cum ſupplicatione pro proceſſu impetrando ante citationem doceatur. (4) Poſt citationem plenè probetur, indeque vel in Cam. Imper. retineatur ille proceſſus, vel remittatur.

LXIII.

Notandum ergò, ex Camerali jure ad fundandum hunc proceſſum tria requiri. (1) eſt, ut ſupplicans ſive diffa-

matus imperio immediatè ſit ſubjectus. *d. Ord. p. 1. tit. 25. pr. vers.* auch nicht anders &c. (2) Diffamatio ſit gravis, & talis quæ pacem publicam turbare, & ſcandulo eſſe poſſit. Ord. Cam. *d. t. 25.* (3) ut fides quædam Camerali judicio, antequam citetur diffamator, de diffamatione fiat, *d. t. 25. & noviſſ. Rec. Imp. de Anno 1654. §. 83. verb.* Durch ſchrifftliche oder andere glaubliche Uhrkund und anzeigentlicher maſſen dar gethan und erwieſen. His requiſitis concurrentibus citatio ſuper conſtitutione *L. diffamari* in Camera decernitur. Gail. *1. Obſ. 10. num. 8.* Schvvanman. *Obſerv. 162. num. 14.*

LXIV.

Cæterùm, quia Conſtitutio *L. Diff.* duas ſolum cauſas exprimit, in quibus ea obtineat, & tamen alias ſimiles includit, non ſolum *Ord. Cam. p. 2. tit. 25. verbis*, und anderen dergleichen Sachen, ſed & Rec. Imp. *de Anno 1532. Tit.* Cammer Gericht betreffent / §. *2. verbis*, und anderen Sachen: Non immeritò Q. quænam iſtæ ſint cauſæ non expreſſæ? Dicimus autem, quod verba *d. Rec. de Anno 1532.* und andern Sachen / utpote valde generalia, de omnibus cauſis, quæ famam & exiſtimationem hominis quocunque modo lædunt, intelligi quidem poſſint; Quomodo etiam Caſparum Koch Commentatorem Ordinat. Cam. eadem explicaſſe, teſtatum facit Schvvanm. *Obſ. 161. num. 7.* Verùm cum in conſtitutione *d. Ord. Cam.* additum ſit poſtea verbum, und andern dergleichen Sachen / rectius dici putamus, prædictum Receſſ. Imp. aliquatenus reſtrictum, vi verbi dergleichen / ita ut non ob quamcunque cauſam facta diffamatio attendi in Camera debeat: Quo reſpexiſſe etiam videtur Denaiſius *in Iure Cam. tit. 174. §. 2.* Quænam verò per *ſimiles* cauſas intelligendæ ſint, pruden-

tis

tis judicis arbitrio relinquendum erit *arg. l. 1. de jur. deliber. Ariſt. 1. Rhet. 1.*

LXV.

Fundata autem eſt juriſdictio Cameræ hactenus, vel in utraque cauſa (diffamationis ſcil. & actionis) vel in illa tantùm, vel in neutra, *d. t. 25.* In utraque, ſi diffamatus Cameræ in prima inſtantia addictus eſt, & alium judicem non habet, vel cauſa ſuâ natura eò pertineat. *d. t. vers.* Soll alsdan dem Diffamanten (ita enim legendum putamus, non verò Diffamaten/ prout habet editio noviſſima Receſſ. Imperij, & aliæ vetuſtiores.) In cauſa diffamationis tantum fundatur, ubi diffamatus quidem immediatè ſubjectus eſt, ſed primæ inſtantiæ privilegium habet. *d. tit. verſ.* wo aber. In neutra autem fundata eſt, ſi diffamans neque immediatus ſit, neque cauſa ad Cameram pertineat. Hinc altero caſu in Camera conſtituitur terminus, vel ad agendũ corã ordinario, vel ad imponendum perpetuum ſilẽtium. Niſi fortè ordinarius vel ſuſpect⁹ ſit, vel cauſam ipſe remittat, vel juſtitiam adminiſtrare nolit, aut non poſſit: Tunc enim cauſa principalis in Camera retinetur: prout factum in cauſa Magdeburg contra Sachſen/ referente Kochio *d. tit. 25. p. 2.* Vid. Auth. Præjud. Cameral *verb. Lex diffamari. §. quando.* Tertio verò caſu, cauſa ad ordinarium & competentem judicem remittitur. *d. tit. 25. d.* Noviſſ. Rec. Imp. *§. 55. in fin.* Gail. *1. Obſ. 12.* Schvvanm. *Obſ. 163. num. 9.*

LXVI.

Denique meretur hîc notari differentia juris Cameralis & Communis (1) ratione objecti; Cameræ juriſdictio reſtricta eſt ad cauſas graves, turbatæ pacis publicæ, atrocium injuriarum, & ſimilium ad ſcandalum publicè ſpectantium, Gail. *1. Obſ. 9. num. 1* Schvvanm. *Obſ. 161. num. 5.*

Jure communi *L. noſtra* regulariter in omnibus cauſis, in quibus ratio ejus generalis locũ invenit, obtinet, ut dictum ſupra *theſi* 33. (*2*) jure Cameræ duplex habetur judicium, Diffamationis ſcil: & Actionis, quod poſterius ad Camerã æquè non ſpectat: jure autem Civili judex diffamati competens eſt, regulariter & quoad totam cauſam; unde diffamantem citare poteſt, ut niſi intra terminum præfixum compareat, perpetuum ſilentium ſuſtinere debeat, *d. t.* 25. Schvvanm. *in different. jur. Civ. & Camer. diff.* 23. *& in Proc. Cam. l. 2. c. 22. num. 1.*

LXVII.

Quæritur autem non immeritò, an etiam ex errore & culpa facta diffamatio hîc quoque ſufficiat, ut ſupra dictum de jure Civili *th. 9.* Videtur ſanè quod ſic, propter verba Ord. Cam. *tit. 25.* In denen ſolche diffamatio gefährlicher / betruglicher Weiſe / oder in andere weg dem andern Theil zu nachtheil und Beſchwerung geſchehen. Ergo & in hoc differentia nulla erit â jure communi, per text. *L. noſtræ, verb. vel errore.* Cæterum dolum diſertè requirit Schvvanman. *d. diff. 23. num. 4. in Proc. lib. 1. c. 18. n. 2. & Obſerv. 162. num. 9.* At Gail. ipſi adductus *1. Obſ. 10. num. 1.* de dolo nihil habet, Videbimus in diſcurſu, an vel ratione obiecti hîc dolus requiratur, an autem verba, oder in andere wege, ſine commate ad verba ſequentia, de præjudicio diffamati referri poſſint: quæ Schvvanmanni *d. diff. num. 4. & Obſ. 161. num. 5. d. c. 18. n. 3.* ſententia videtur. Tantum etiam de Proceſſu ex *noſtra L.* quoad Cameræ judicium, & ejus jn univerſum uſu, dixiſſe modò ſufficiat.

LXVIII.

Reſtat ut paucis attingamus remedium *L. ſi contendat.*

art. 28. ff. de Fidejuſſorib. propterea, quod ex ſententia Dd. maximam cognationem cum Proceſſu *L. noſtra diffamari* habeat, ac idem ferè proceſſus in eodem obſervetur. Hering. *de fidejuſſ. cap. 30. n. 78.* Vi hujus remedii integrum eſt Debitori, ut Exceptiones quas contra inſtrumentum aliquod habet, coram judice ſuo proponat, officiumque ejus implorando petat, ut citatâ parte adverſâ agere ceſſante, exceptionem ſibi competere declaret, prætenſoque actori creditori, ſilentium imponat. Hartm. Piſt. *lib. 4. quæſt. 15. num. 2.* Quamvis autem duo hæc remedia à Pragmaticis propter cognationem & rationis identitatem ſimul miſceri, & conjungi ſoleant, teſte Richtero *d. deciſ. 100. num 115.* quin tamen in quibuſdam revera differant, nullum eſt dubium. (1) Enim judicium *L. noſtr. diffam*: in facta diffamatione & jactatione fundatur, *ſupra theſ. 42.* & proceſſus, antequam diffamatus diffamationem iſtam veriſimilem oſtendat, non decernitur *d. theſ. 42.* ſed judicium *L. ſi contendat*, cuilibet, exceptionem ſibi competere aſſerenti, datur. Heig. *part. 2. quæſt. 8. num. 14.* (2) In terminis *L. diffamari* diffamatori non comparenti, ſimpliciter perpetuum ſilentium imponitur. In terminis verò *L. ſi contendat* niſi agat actor, judicium ſuper exceptione procedere debet. Zang. *de Except. part. 3. c. ult. n. 208.* (3) Qui remedio *L. diffamari* utitur, ſæpè ex vana aut malitioſa diffamatione agit. Sed qui remedio *L. ſi contendat* experiri vult, jus certum ac apertum, exceptionemque fundatam habere debet. Vid. Mynſing. *cent. 4. Obſ. 72. n. 7. 8. 9.* Zanger. *alleg. loc. num. 192. usque ad n. 210.* Et hæc pro ratione inſtituti & temporis ſufficiant. Soli Deo Opt. Max. laus & perennis gloria.

RICHARDE ſamam Nomini Tuo dextram
Cum ſat diu quæſiveris, quid adverſi
Nunc Te moretur? Scilicet pateſcentes
Hi ſunt honoris tramites, & exorta
Veſtibula laudum, queîs utrumque jam pridem
Pedem intuliſti. Fallor? an ab Aſtræâ
Iſtos ad auſus concitatus, ipſammet
Tibi arctiori fœderis ſacri nexu
Aut obligaſti, aut obligabis Aſtræam?
Sic eſt. Et hoc, Amice, plus ſatis quondam
Famæ parabit. Macte modò ſecuturis
Applauſibus, quodq́; unicè precor, vota
Cani Parentis ſic ſubinde confirmes,
Ut prima ſemper audias RICHARDORUM
Vflenidosq́;, omnisq́; Patriæ Stella.

Cl. Dn. Candidato
teſtandi ſingularis affectus feſti-
nantiſſimè Scr.
E. GLÆSER. I. V. D.
& Prof. Ordinar.

Errata inter excudendum commiſſa, B. L.
ſic emendabit.

Theſi 13. lin 4. & 5. lege Fabio. *l. 3. c. 13.* Theſi 19. lin. 2. pro diffamatus, lege diffamator. Thes. 22. lin. ult. leg. *Theſ. XXXV.* Thes. 26. lin. 10. leg. extraordinarium. Thes. 33. lin. 10. leg. rationes. Thes. 39. lin. ult. iſtius pag. pro qualib. leg. quolibet.

VA11522976